

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: MAY – 2026
FIRST SEMESTER

Subject: Risk Society and disaster management (SOCMJE-101)

Date: 20/05/2026

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)**
- 1) How does Ulrich Beck explain the concept of Risk Society?
 - 2) How do society and the environment influence each other?
 - 3) How does the feminist approach explain risk society?
 - 4) What does the COVID-19 global pandemic revealed about risks in modern society and their future?
 - 5) What are the different approaches to studying sustainability such as Gandhian philosophy, Small is Beautiful, and Appropriate Technology?
 - 6) How can sustainability be studied through various approaches?
- Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)**
- 1) In what ways is sustainable development linked to the management of ecological crises in modern society?
 - 2) What role does the Kyoto Protocol (1997) play in addressing global environmental risks?
 - 3) In what ways can climate change be addressed or mitigated?
 - 4) How does biodiversity contribute to ecological balance and sustainability?
 - 5) What are the key features of a risk society?
 - 6) What is the relationship between risk society and disaster management?

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)**
- १) उलरिच बेक यांनी 'रिस्क सोसायटी' ही संकल्पना कशी स्पष्ट केली आहे?
 - २) समाज आणि पर्यावरण एकमेकांवर कसा प्रभाव टाकतात?
 - ३) स्त्रीवादी दृष्टिकोन 'जोखीम अंतर्भूत समाजाचे' (Risk Society) स्पष्टीकरण कसे करतात.
 - ४) कोरोना जागतिक महामारीने आधुनिक समाजातील जोखमींबद्दल आणि समाजाच्या भविष्यासंबंधी काय स्पष्ट केले?
 - ५) शाश्वततेचा अभ्यास हा गांधीवादी तत्त्वज्ञान, 'स्मॉल इज ब्युटीफुल' आणि सुयोग्य तंत्रज्ञान यांसारख्या विविध दृष्टिकोनांद्वारे कसा केला जातो?
 - ६) शाश्वतता (Sustainability) विविध दृष्टिकोनांद्वारे कशी अभ्यासली जाऊ शकते?
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)**
- १) आधुनिक समाजातील पर्यावरणीय अरिष्ट/संकटांच्या व्यवस्थापनाशी शाश्वत विकास कोणत्या प्रकारे जोडलेला आहे?
 - २) क्योटो प्रोटोकॉल (१९९७) जागतिक पर्यावरणीय जोखीम हाताळण्यात कोणती भूमिका बजावतो?
 - ३) हवामान बदलाचा सामना कसा करता येऊ शकतो किंवा त्याचे परिणाम कसे कमी (mitigate) करता येतात?
 - ४) जैवविविधता ही परिसंस्थात्मक संतुलन आणि शाश्वततेस कशी मदत करते?
 - ५) जोखीम अंतर्भूत समाजाची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
 - ६) जोखीम अंतर्भूत समाज आणि आपत्ती व्यवस्थापन यांच्यात काय संबंध आहे?